

Møte i Østre Agder næringsforum 26.08.20

<i>Referent</i>	<i>Sted</i>	<i>Tid</i>
Siri Asdal	TENK senteret, Fjærkleivene 52, Tvedestrand	Onsdag 26.august 2020 kl. 09.00-13.00

Til stede

*Bodil Slettebø, Grimstad kommune
Kåre Andersen, Arendal kommune
Anne Torunn Hvideberg, Tvedestrand kommune
Ole Tom Tjuslia, Froland kommune
Bård Vestøl Birkedal, Risør kommune
Torleiv Momrak, Aust- Agder fylkeskommune
Liv Strand, Vegårshei kommune
Ole Andreas Sandberg, Gjerstad kommune*

I tillegg møtte:

*Robert Cornels Nordli, Styreleder Østre Agder regionråd
Maya Twedt Berli, prosjektleder, Tre på Agder*

Forfall:

*Yngve Trædal Ramse, Åmli kommune
Torleiv Momrak, Aust Agder fylkeskommune*

*Fra sekretariatet møtte: Siri Asdal
Leder Bodil Slettebø ledet møtet*

Saksliste

Innkalling og agenda for møtet ble godkjent.

Kommunenes halvtime – info fra TENK senteret - Frode H Larssen og Tor Arne Hauge ønsket velkommen til TENK senteret og informerte om pågående prosjekter og satsinger i selskapene som er lokalisert i senteret.

Sak 31/20 Godkjenning av referat fra møte 03.06.20

Vedtak: Referatet godkjennes

Sak 32/20 Strategier for å tilrettelegge for større næringsetableringer i de åtte kommunene.

Mulig etablering av batterifabrikk på Agder har satt søkelyset på ulike faktorer angående næringsarealer og nødvendig infrastruktur i tilknytning til dette. Hvordan kan Østre Agder være i forkant, tenke langsiktig både regionalt, nasjonalt og internasjonalt for å være en attraktiv landsdel for nye etableringer?

Styreleder Robert Cornels Nordli innledet.

Samtlige østre Agder kommuner har fått en tankevekker knyttet til areal og behov i forbindelse med henvendelsen fra Morrow batteries. Agder energi signaliserer at det antagelig vil komme flere etableringer med ulike behov. Det er derfor viktig at vi tenker sammen og ser på mulighetene i forhold til at vi er en bo- og arbeidsregion.

Styret i regionrådet foreslår følgende vedtak i sak 46/20:

Østre Agder regionråd ønsker etablering av Morrow Batteries i regionen og vedtar å iverksette et arbeid med intensjon om å etablere et felles interkommunalt tomteselskap med formål å tilrettelegge areal og infrastruktur for bygging av batterifabrikk i Østre Agder. Agder fylkeskommune inviteres til å delta i selskapet sammen med de 8 Østre Agder kommunene. Intensjonen om å etablere et slikt selskap er uavhengig av hvilket tomtealternativ i vår region som blir valgt.

Østre Agder regionråd legger til grunn at ordførerne forankrer intensjonen om felles tomteselskap for batterifabrikk i den enkelte kommune så raskt som mulig.

Nordli presiserte sikkerheten rundt et fellesskap og de ekstra fortrinn som ligger i å stå samlet. Det gir også mulighet til økt ressursbruk, rullering av kompetanse og sikkerhet omkring fellesskap. Formannskapssamlingen på UiA 15. januar fokuserte også på verdien av samarbeid og vilje til å jobbe videre med dette i ulike sammenhenger.

Vedtak: I etterkant av Morrow batteries beslutning om lokalisering av tomt for batterifabrikk legges det opp til en workshop med aktuelle deltakere fra kommunene. Workshopen holdes i desember og hensikten er å se på muligheter for felles å posisjonere regionen Østre Agder i ulike sammenhenger.

En arbeidsgruppe, bestående av Anne Torunn Hvideberg, Kåre Andersen og Siri Asdal er ansvarlige for planlegging og gjennomføring av workshopen. Styret holdes løpende orientert.

Sak 33/20 Tre på Agder- treårig klyngesatsing

Prosjektleder Maya Twedt Berli presenterte prosjektet Tre på Agder. En rekke agderbedrifter har sammen med fylkeskommunen og Innovasjon Norge nå satt i gang en treårig klyngesatsing som skal løfte og synliggjøre bransjer og bedrifter i hele verdikjeden fra skogen til ferdige produkter.

Målet med satsingen Tre på Agder er å utvikle nye samarbeid som både små og store bedrifter i hele verdikjeden vil ha nytte av å delta i og jobbe sammen om. Det skal jobbes med fellestiltak på områder som digitalisering, bærekraft og sirkulære løsninger, rekruttering og kompetanse, i tillegg til omdømme og markedsføring. Målet er å ha lagt grunnlaget for en klyngesatsing i løpet av prosjektperioden. Prosjektet har god kontakt med bedrifter i bransjen, men er opptatt av å inkludere så mange som mulig og oppfordrer næringsjefene om å supplere oversikten over bedrifter i sin kommune. Prosjektleder signaliserte at det kom til å bli sendt søknad til næringsfondene om støtte til tiltak i prosjektperioden.

Vedtak:

Informasjonen tas til orientering. Liste med oversikt over aktuelle bedrifter i den enkelte kommune sendes næringsjefene for supplering. Oversikten returneres prosjektleder Tre på Agder: mtb@trepaagder.no

Sak 34/20 Erfaringer fra sesongen - økt besøk, reduserte åpningstider, plassbegrensninger og koronatiltak. Hvordan ble sommeren 2020?

På grunn av pandemien ble det før sommerferien oppfordret til ferie i eget land og Sørlandet forventet økt besøk av turister. Smitteverntiltak ble iverksatt og det ble gjort ekstra innsats på mange områder. Agder og Sørlandet har vært godt besøkt i sommer. Mye er veldig bra, områder det kan fokuseres på for neste sesong er blant annet; tiltak for sesongforlengelse, bobilparkering, offentlig transport på sjøen, ladestruktur for elbiler.

Vedtak:

Oppsummeringen tas til orientering. Erfaringer og oppfølging tas videre i infrastrukturprosjektet.

Sak 35/20 Reiselivsmessig infrastruktur i Østre Agder- et samarbeidsprosjekt – oppfølging.

Utviklingsleder orienterte:

Fra prosjektskissen:

«Prosjektet må ha fokus på fysisk og digital oppgradering som bidrag til nye tilbud som skaper fornøyde kunder, mersalg, gjensalg, økt inntjening og flere kunder. Det er ønskelig å se på hvilke reiselivsmessige infrastrukturtiltak som kan iverksettes på kort og lang sikt for å fremstå med et oppgradert reiselivstilbud når reisevirksomheten kan gjenopptas.»

1. **Padleled Agder:** workshop i samarbeid med Padleforbundet og DNT Sør er gjennomført i Grimstad 30 juni. På bakgrunn av innspill i møtet ble det gjennomført befaring i etterkant (09.07.20) fra Lillesand grense til Hasseltangen i Grimstad kommune. Målet er å definere hensiktsmessige utgangspunkt for kajakkpadling langs kysten i Grimstad kommune. Arbeidet fortsetter.
- **Samle highlights:** I samarbeid med USUS utarbeidet vi en samleoversikt over muligheter og opplevelser i Østre Agder. <https://www.visitorslandet.com/aktiviteter-attraksjoner/opplevelser-fra-hav-til-hei-ostre-agder/>

Totalt sett har nettsider for Sørlandet vært godt besøkt. Utfordringen i nettsidene er å videreformidle info i rette kanaler kontinuerlig. Det oppfordres til at det gjennomføres jevnlige møter med USUS. Innspill om å kontakte USUS angående muligheter for «pakking» av reiselivstilbud, samt oppfordre til å benytte muligheten innspillingen av Mesternes Mester kan gi oss. Videre ble det stilt spørsmål om vi skal et eget reiselivsmøte i regionen.

- **Båt/fergeproblematikk - kort og lang sikt.** Utviklingsleder, i samarbeid med næringssefene i Tvedestrand og Grimstad utarbeidet et utfordringsnotat med fokus på utfordringer knyttet til offentlig transport i skjærgården i skoleferien. Notatet omfattet også spørsmål om økonomisk bistand for kommende sesong, samt generell utfordring knyttet til besøkendes mulighet til å oppleve skjærgården/nasjonalparken med båt.

Notatet ble sendt AFK ved fylkesordfører, med kopi til opposisjonsleder og adm ledere fra styret og næringsforum i ØAR, undertegnet av styreleder Nordli. AFK v/Wenche Fresvik svarte på henvendelsen 02.07 og viste til oppdragsbrev med fordeling av 34,8 mill. kroner til Agders 25 kommuner.

Det presiseres at midlene skal sette kommunene i stand til å legge til rette for økt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping basert på lokale utfordringer, behov og potensial. Videre heter det at tilskuddet utbetales til kommunene og er øremerket kommunale næringsfond. Det er rom for at kommunene kan kanalisere videre til interkommunale næringsfond. Agder fylkeskommune mener det er sterkt ønskelig og hensiktsmessig at kommunene som er del av regionale næringsfond, kanalisere og forvalter midlene gjennom disse.

Det bes om at henvendelsen knyttet til transport i skjærgården vurderes i tilknytning til forvaltning av disse midlene. Totalt ble det tildelt kr 10 061 000,- til de åtte Østre Agder kommunene.

Hvordan ønsker næringsforum at det jobbes videre med utfordringen båttrafikk i skjærgården?

- **Gjestehavnene**, oppfølging av undersøkelse- planlegger for oppfølgingsmøte i september

KRUSER er en elbåtpool med mål om tilby folk et bekymringsfritt båtliv samtidig som de jobber for nullutslipp på fjorden. De jobber for at flere personer skal ha tilgang og mulighet til å bruke samme båt og derigjennom utnytte ressursene optimalt og skape fordeler både for brukere og for miljøet. Båtene som tilbys er GreenWaves601, en åpen fritidsbåt på 20 fot med marsjfart 4-7 knop, plass til 8 pers. Selskapet GreenWaves er lokalisert og har verksted på Gjeving i Tvedestrand. Foreløpig er ordningen etablert i Oslo og Asker, men det er ønskelig å etablere flere lokasjoner.

Electric Region Agder har som visjon å skape verdens første helelektriske samfunn på 100% ren energi innen 2030. Agder må kutte 45% av sine CO2 utslipp for å nå Paris avtalen. Målet til Electric Region Agder er å mobilisere, koordinere og virkeliggjøre prosjekter som er med på å oppfylle visjonen. Kan det være interessant for Østre Agders kystkommuner sammen med Kristiansand å ta initiativ til et samarbeid med KRUSER?

Vedtak:

- Informasjonen tas til orientering.
- Pågående arbeid fortsetter.
- Utviklingsleder tar kontakt med USUS ang innspilling av Mesternes mester og muligheter for markedsføring av regionen som samsvarer i tid med at programmet sendes.
- Utviklingsleder tar kontakt med styreleder for avklaring om videre fremgangsmåte angående kollektivtransport i skjærgården om sommeren.
- Det gjennomføres møte med Gjestehavnene i september

Sak 36/20 Statusoppdatering for arbeid med handlingsprogram til Regionplan Agder 2030

Utviklingsleder informerte om pågående prosess og videre saksgang. Handlingsprogrammet skal ikke på høring, men presenteres for hovedutvalgene i Agder fylkeskommune i september og legges frem for behandling i fylkestinget i oktober.

Vedtak: informasjonen tas til orientering

Sak 37/20 Næringsattraktive kommuner, oppfølging av undersøkelse

Kommunene har selv vurdert om det skal iverksettes oppfølgingstiltak for egen kommune. Næringsforum har tidligere vedtatt å vurdere videre oppfølging i augustmøtet for å avklare iverksetting av eventuelle fellestiltak. Næringssefene har hatt ulike tilnærminger til oppfølging av undersøkelsen og orienterte om gjennomførte tiltak i sin kommune.

Vedtak: det gjennomføres ingen ny felles undersøkelse i 2021

Sak 38/20 Status i arbeidet med lokaliseringalternativ for batterifabrikk i Østre Agder – Morrow batteries

Orientering om arbeidet i kommunene. v/ næringssefene

Vedtak: det jobbes videre i tråd med styrets vedtak i sak 46/20 om intensjonen om felles tomteselskap samt gjennomføring av felles workshop i desember.

Sak 39/20   **Kompetanse Agder**

Agder fylkeskommune har etablert en tverrfaglig arbeidsgruppe som følger opp satsingsområdene i Kompetansestrategi Agder 2030.

Kompetanseforum Agder har levert søknad om prosjektmidler til et 3 årig «Prosjekt for distriktsvennlige høyere utdanninger i Agder» finansiert gjennom statlig tilskuddsordning (KMD) - Kompetansepiloter.

Agder har en noe høyere andel som fullfører videregående utdanning enn landsgjennomsnittet. Befolkningens utdanningsnivå er likevel lavere i Agder totalt sett enn for resten av landet. Det er store regionale forskjeller og her er det distriktene som trekker ned. Arbeidslivet i distriktsAgder melder om utfordringer med å skaffe riktig kompetanse. Levekårsutfordringene er også større i Agder enn for landet for øvrig. I 2017 sto 28 % av regionens befolkning utenfor arbeidsstyrken, mot 22,8 på landsbasis. Dette tilsvarer 42.000 personer. Utdanning er viktig, både i et likestillings- og levekårsperspektiv og for å kunne ha et konkurransedyktig næringsliv og en effektiv offentlig sektor. Lang reisevei fra hjemsted til studiested spiller en rolle for potensiell deltakelse i høyere utdanning. Distriktsvennlige tilbud om høyere utdanning vil dermed øke sannsynligheten for at flere innbyggere velger å gjennomføre høyere utdanning.

I samarbeid med NHO, LO, KS og avdeling for fag- og yrkesopplæring i Agder fylkeskommune inviterer Kompetanseforum Agder til en digital samling, Fagfolk for fremtiden. For å nå målet om bedre levekår må vi sammen skape et konkurransedyktig næringsliv og gode offentlige tjenester. Til det trenger vi riktig kompetanse. **I dag utdannes det for få fagarbeidere i Agder**, hvordan vi kan styrke rekrutteringen til yrkesfagene?

Hvilke behov ser vi for Østre Agder kommunene? Hvordan jobber vi videre med dette og hvilken rolle kan næringsforum spille.

Vedtak: Utviklingsleder følger opp arbeidet og rapporterer fortløpende til næringsforum.

Sak 40/20 Eventuelt

- **Hvordan bidra til positiv samfunnsutvikling i Østre Agder regionen? – en felles øvelse.**

Styret gjorde følgende vedtak i sak 50/20 Iverksetting av undersøkelsen;

Vedtak: Styret gir sekretariatet i ansvar å sette i gang denne prosessen og anmoder formannskapene om å komme med sin **tilbakemelding innen 1.november**. Dette slik at innspillene kan inngå i grunnlaget for planlegging av regional formannskapssamling i 2021.

Oppdraget som ble gitt næringsforum av styret ble utsatt pga koronasituasjonen i vår. Styret har nå vedtatt å gjennomføre øvelsen i formannskapsmøtene i oktober. Øvelsen skal gjennomføres digitalt i formannskapsmøtene i oktober. Det finnes en papirversjon som bør deles ut til formannskapsmedlemmene i forkant. Det bør også sendes ut en epost til medlemmene i forkant av møtet. Styreleder ønsker at næringsssjefene og utviklingsleder deltar i de aktuelle formannskapsmøtene for å bistå arbeidet og redegjøre ved eventuelle spørsmål.

Vedtak: Oppgaven iverksettes og gjennomføres i samtlige formannskap i oktober. Den enkelte næringsssjef tar ansvar for planlegging og gjennomføring i egen kommune/formannskap.

- **Fellesmøte med styret**

Det er vedtatt at næringsforum skal ha et fellesmøte med rådmannsutvalget og ett med styret i løpet av året. Møtet med styret er foreslått satt til 20.nov. Dette er et møte hvor det også skal være Politirådsmøte og det er derfor begrenset med tid.

Vedtak: Utviklingsleder avklarer med styreleder om det er behov for et eget møte med styret, eller om det kan samkjøres med workshopen i desember.

- **Arealguiden**

Greater Stavanger er i ferd med å avvikle. Selskapet skal erstattes av et uforpliktende interkommunalt samarbeid uten egne ansatte. Felix Laathe som var ansvarlig for Arealguiden går over i ny jobb og vurderer og reetablere nettstedet i eget selskap. Avklaringer omkring dette er ikke ferdig og det er derfor uklart hvordan videre drift vil bli. Avklaringer vil bli gjort i Stavanger 30.sept.

Vedtak: Næringsforum tar stilling til videre drift etter tilbakemelding på muligheter fra Laathe. Utviklingsleder tar kontakt med Vekst i Grenland for info om deres synspunkt på saken.

Neste møte i næringsforum er på Vegårshei 7.okt

For leder av Østre Agder næringsforum Bodil Slettebø

Siri Asdal– utviklingsleder Østre Agder regionråd